

A szegedi radikális párt az állami tisztviselők anyagi helyzetének javításáért.

— A radikális párt gyűlése. —

(Saját tudósítónktól.) A Szegedi Polgári Radikális Párt rendkívül látogatott pártgyűlést tartott szerdán este, amelyen nagy számmal jelentek meg a nők is. Igen értékes fejtegetések és politikai nyilatkozatok hangzottak el, amelyeket a pártgyűlés feszült figyelemmel kísért és lelkesedéssel fogadott.

A pártgyűlésen Juhász Gyula elnökölt. Üdvözölte a szép számban megjelent állami és magántisztviselőket, valamint a párt új híveit, a papság képviselőit és az öntudatos nőket, akiket agitációra kért fel. Ezután Schweiger Miksa párttitkár tett előterjesztést aziránt, hogy a párt tisztelgő küldöttséggel keresse fel dr. Dettre János kormánybiztost, hogy közvetlen módon is biztosítsák a párt politikai bizalmáról a kormánybiztost, akit küldöttség élén a Károlyi-párt elnöke valószínűleg nem attól tart, — mondotta — hogy a kormánybiztos tulradikális politikát folytatni. A polgári radikális párt minden fenntartás nélkül akarja teljes bizalmát kifejezni a kormánybiztos iránt, aki régi radikális ember.

A pártgyűlés az indítványt elfogadta. A küldöttség esütörtökön délelőtt 11 órakor jelen meg dr. Dettre Jánosnál. Ezután az elnök felkérte dr. Eisner Manót, hogy részletesen ismertesse a párt programját és a pártközi kérdéseket. Dr. Eisner Manó széles alapon nyugvó, meggyőző beszédben fejtegette a párt kérdéseit. Beszéde elején rámutatott a politikai tájékoztatás mostani nehézségeire, amik részletes program adásának útját állják. Elmondotta, hogy nem lelkesítő beszédet, hanem politikai információt akar adni. A polgári radikális párt ép olyan tudományos alapon áll, mint a szociáldemokrácia, épen úgy el akarja törölni a tőke uralmát, mint a szocializmus, de a Kommunista állami mindenhatóság helyébe a Henry George világrendszerét kívánja helyezni, amely mellett teljes társadalmi és gazdasági egyenlőség és a szabad verseny és egyéni kezdeményezés is megállhat. Szerinte nem a távoli jövő, hanem a jelen és a közelebbi jövő feladatai körül kell csoportosulni. A háború likvidálása a főgond. Ami erőt és értéket a világháború meghagyott, át kell menteni az új rendbe. További megrázkódtatásokat kerülni kell. Elítéli az állami és törvényhatósági tisztviselők egy részének csatlakozását a szociáldemokráciához, amely nem elvek megegyezéséből hanem bérmozgalom módjára történt.

Ez nem lehet — mondotta Eisner — marandó elhelyezkedés. A forradalmi kormány-nak még négy hete sem volt a berendezkedésre, még leltárilag sem vehette át az országot, kénytelen a rettenetes leszerelés, az ország egyharmadának az ellenség által való kikapcsolását tűrni és tisztviselői, akik a forradalom napjait a szélső politikai indolencia hordozói voltak, most nem akarnak néhány hétig sem türelemmel lenni, mikor pedig a politikai bizalom egyéni jóhiszeműség kérdése már. A magyar állam ma majdnem a vagyonbukott helyzetében van, — az anarchiát akarják? az Állam nem csukhatja be a boltját, mint a magán-munkaadó. Bejelenti, hogy a párt feliratilag fogja javasolni a kormánynak, hogy az állami hivatalnokokat megfelelő anyagi segítségben részesítse a fizetések általános rendezéséig is. Kitartásra, pártmunkára szólítja fel a polgárokat. A nagyszabású beszédet a pártgyűlés tagjai viharos tetszéssel fogadták.

Ezután dr. Waltner József tanítóképzői tanár szólalt fel, aki a papitanácsban szervezkedő papság nevében üdvözölte a pártot és kiemelte, hogy bizalommal van a párt iránt azért, mert hangsúlyozza a jelen feladatait, nem kívánja a végleteket és sulyt helyez az emberi iniciatívára és a szellemi javakra. Majd dr. Szekeher Lajos szól nagy helyeslés mellett a pártközi kérdésekről, mire dr. Turcsányi Imréné, a Szegedi-Feminista Egyesület elnöke köszöntö meg a pártvezetőség meghívását és jelentette be, hogy a nők politikai jogait a férfiakkal együttes munkában akarják gyakorolni.

Jakab Dávid tanár ezután indítványozta, hogy a párt kezdeményezzen Diákliceumot a serdülő értelem tájékoztatására és sürgesse a diákbiroságok felállítását, amely egyszerű hatással volna a jellem és értelem kérdésére. Majd a párt elnevezésének módosítását ajánlotta.

Czeplédi Lajos az iparosok és kiskereskedők képviselőjében hangsúlyozta, hogy ezek csak a polgári radikális pártban találhatják meg helyüket és helyes érvekkel járult hozzá a pártmozgalom irányításához.

Végül a közgyűlés Sziggyártó Albert és dr. Vág Sándor tanárokat a pártbeli nevelői, illetve tanári és Vágó Árpádot és Kardos Mihályt a magántisztviselők szakcsoportjának a megszervezésére kiküldött, mire Juhász elnök a gyűlést néhány köszönő szóval befejeztette.

Egy amerikai hírlapíró beszélgetése Habsburg Károllyal.

Hága, november 27. Az Associated Press of Amerika képviselőjét, Mr. Hiattot, aki néhány nap óta itt tartózkodik, azzal a kéréssel fordult a német-osztrák államtanács elnökéhez, eszközöljenek ki a számára Eckartsau-ban a volt császárnál rövid találkozási. Az államtanács elnökei abban a feltevésben, hogy a volt uralkodó szavai is kedvezően hangolhatják Amerikát a német-osztrák köztársaság népének élelmezése ügyében, az amerikai hírlapíró kérését az ex-császárhoz juttatta és a volt uralkodó november 23-án fogadta Mr. Hiattot.

Károly volt császár előrebocsátotta, hogy politikai kérdésekről nem nyilatkozik, sem a múltból, sem a jelenről, sem a jövőről. Az amerikai hírlapíró, mint olyan állam polgárát üdvözölte, amely szintén a békéért fáradozott és ezt mondta:

— Én is mindig a béke érdekében dolgoztam. Egyik legfőbb gondom az volt, továbbá

a front és mögöttes országrészek lakosságának élelmezése. Igazán elszomorító, hogy minden fáradozás ellenére alig van itt még valami élelmiszer és ha Amerika és szövetségesei ezt a tényt nem veszik fontolóra, akkor már néhány hét múlva igen nagy lesz itt a szenvedés. Az élelmiszerhiány könnyen a közrend felbontására vezethet. Ez a lakosság kedves, jó és türelmes, azonban még ez is zavargásokra volna képes, ha minden eleség nélkül maradna. Gondoljunk csak arra, hogy Oroszországban is az eleséghiányból keletkezett a bolsevizmus. Szerintem a szövetségeseknek is érdekük, hogy rajtuk segítsenek. Ha arról beszélek, hogy sürgősen szükség van eleségszállításra, akkor kénytelen vagyok a széninséget is fölemlíteni. Szén nélkül nem tudunk élni!

Az ex-császár újból hangsúlyozta, hogy politikáról nem kíván beszélni. A múltból csak ennyit jegyzett meg:

— Érzem, hogy kötelességemet teljesítettem.

Miután Hiatt hallott egyet-mást arról, hogy a volt uralkodócsalád tagjai bizonyos dolgokban hiányt szenvednek, a királyi család gyermekeinek biscuttekét és csokoládét hozott, később Zita ex-császárné is fogadta az amerikai hírlapíró, kézen vezette hozzá a volt trónörökös és a csöpp szőke fiú minden angol tudományát összeszedve, angolul köszöntö meg az ajándékot. Hiatt azzal végzi tudósítását, hogy az Eckartsau látogatás mély benyomást tett rá.

Lloyd George és Churchill a békefeltételekről.

Rotterdam, november 27. Lloyd George Dundeeben beszédet tartott, amelyben azt mondotta, hogy ő őszintén live a népszövetség eszméjének. Ez a szövetség azonban nem pótolhatja a brit flotta hegemoniáját. Kifejtette továbbá, hogy a németek egyetlen gyarmatukat sem kaphatják többé vissza és a törököknek sem szabad visszakapniuk azt a területet, amelyet most elhódítottak tőlük.

London, november 27. (Reuter.) Churchill Dundeeben tartott beszéde folyamán a békefeltételek ügyében hozzáfűzött kérdésekre a következőket jelentette ki:

— A tengerek szabadságának kérdésében teljesen szabad kezünk van. Ebben a támadó háborúban a német nemzet, mint nemzet bűnös. A németeknek ezért feltétlenül takolnuk kell. Minden egyes németet, akiről be lehet bizonyítani a tengeri, vagy szárazföldi hadijogok megsértését, vagy a hadifoglyokkal való kegyetlenkedését, törvényszék elé kell állítani és meg kell büntetni, mint gonosztevőt.

Wilsont Berlinte hívja a német kormány.

Berlin, november 27. A német kormány befolyásos köreiből rá akarják bírni Wilson elnököt arra, hogy európai útján Berlint is keresse föl, vagy — ha Wilson Berlinbe nem jönne — legalább egy német kikötőt látogasson meg.

Az olasz szocialisták a tartós békéért.

Chiasso, november 27. Az Avanti parlamenti tudósításában megemlíti, hogy a szocialisták közbeiktatásokban azt a kívánságukat hangoztatták, hogy a jövő háború kiiktatása végett szüntessék meg az alkotmány ötödik cikkelyét, amely a háború és a béke kérdésében a döntést a királynak tartja fenn.

Németország megszállásáról.

London, november 27. (Reuter.) A Dayli Chronicle írja: A német népnek meg kell alkotni felelős kormányát, vagy kormányait. Nekünk nem lehet más választásunk, mint hogy megszálljuk Németországot, amíg a zavargások el nem mulnak. Erre a lépésre természetesen csakis nagy ellenkezés leküzdése után szánhatnánk rá magunkat.

Kiknek a kiadását követeli az antant.

Zürich, november 27. Clemenceau lapja, a L'Homme Libre közli azoknak a személyeknek névsorát, akiknek a kiadását a szövetségeseknek a béketárgyaláson követelniük kell. Ezek között van az ex-császár kivül Ludendorff tábornok, Tirpitz nagydírmális a volt német trónörökös, Hoffmann tábornok, Falkenheym tábornok, Hötzenorff Konrad, továbbá még huszonegy más személy. A névsorban nem szerepel Hindenburg és Ruprecht bajor trónörökös. Ha ezek a személyek semleges területre mennek, a semleges államoknak ki kell adni őket.